

"Acı Biber, Klima ve Veda Konuşması"

► 'Japonya'nın, geleneksel oyunlar ile çağdaş oyunları bir araya getireceğini sanmıyorum. Bir tiyatro yönetmeni olarak, tiyatro izleyicisine farklı yönde düşünme fırsatını sunmak zorunda olduğumu hissediyorum. Başka bir deyişle izleyiciyi provoke etmeliyim.'

MELTEM YILMAZ

Japon tiyatro yönetmeni, oyun ve roman yazarı **Toshiki Okada**, 6. İDANS Festivali kapsamında İstanbul'daydı. Okada, Gari İstanbul'da önceki akşam sahnelenen "Acı Biber, Klima ve Veda Konuşması" adlı oyunda bugünün Japonya'sından bir işçi sınıfı hikâyesi anlatıyordu. İzleyiciyi sorgulamaya davet eden, provoke etmeye çalışan Okada ile tiyatronun evrensel dilini ve Japonya'daki tiyatro gündemini konuştuk.

- İDANS Festivali kapsamında sahnelenen "Acı Biber, Klima ve Veda Konuşması" adlı oyunda ofis çalışanlarının sorunlarını anlatıyorsunuz. Japonya'da güncel bir sorun bu sanırım. Tiyatroya taşıma amacınız neydi, nasıl yola çıktınız?

Japonya'nın her geçen gün çok daha kötüye giden işçi sınıfının çalışma koşullarını, özelden ise güvencesiz ofis çalışanları arasındaki iletişimsizlik sorununu gündeme getiriyor oyun. Böylesine ciddi bir konuya, üç kısa hikâye üzerinden, mizahi bir bakışla yaklaşmayı tercih ettim. Oyun, **John Cage, Streolab, Tortoise ve John Coltrane**'in müziklerinin varlığıyla,

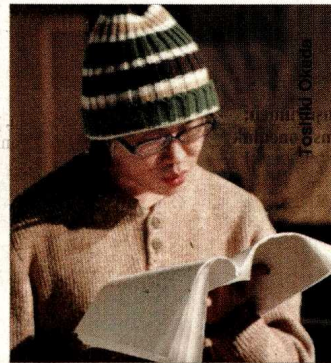
'İzleyiciyi provoke etmeliyim'

meslektaşlar arasındaki sıkıcı diyaloglar, jestler ve tekrarlar yoluyla gittikçe hızlanan, enerjisi yüksek, gürültülü bir hareket koreografisine dönüşüyor. Amaç mı? Benim için izleyicinin kısa bir süre için bile olsa bu koşulları sorgulaması yeterli...

- Oyunlarınızın Uzakdoğu kültürü dışındaki kültürler tarafından da anlaşılabilir olması ya da işyeri iletişimsizliğini daha önce deneyimlememiş kişiler tarafından da sorunsallaştırılması için ne gibi dnamikleri kullanıyorsunuz?

Bir yönetmen olarak özellikle yapmam gereken bir şey yok. Çünkü oyunun anlamı ve bağlamı yeterince küresel. Tabii elbette, oyuncuların performansının, sözünü ettiğimiz kesimler için oyunu çok daha ilginç kılacağına inanıyorum.

- Evet, oyun sahibi dilinin yanı sıra,

özgün beden dili kullanımına da iyi bir örnek sunuyor. Peki Japonya, çağdaş dans ile tiyatroyu bir araya getiren bu ve bu gibi perfor-

mans sanatları alanında, Batı'dan nerede ayrılıyor?

Bu benim için oldukça özel bir konu. Her ne kadar Japonya'daki bazı performanslar çağdaş dans ile tiyatroyu bir araya getiriyormuş gibi görünse de, bu durumun "performans sanatları" tanımı ile yakından uzaktan bir ilgisi görülmez. Japonya'daki tiyatro çevrelerine göre bu durum ancak çok tesadüfi ortaya çıkmış ya da kişisel bir ilgiden doğmuş olabilir. Çünkü Japonya'da tiyatro ve dans arasındaki farklılık, insanların tarihsel bağlamıyla ele aldığı bir konudur. İkisi arasında büyük farklar var gibi yaklaşıyor.

- Peki Japonya'da son dönemde tiyatro sahnesinde ele alınmaya değer görülen konular nedir?

Son dönemde en önemli konu Japonya'da yaşanan depremin neden olduğu Fukushima nükleer felaketi. Son dönemde bu konuyu çok farklı açılardan sahneye taşıyan oyunlara rastlamak mümkün.

- Kabuki, kukla tiyatrosu ve No, Japon tiyatro sanatının geçmişten günümüze en gözde üç türü olarak kendini gösteriyor. Bu klasik türlere olduğu kadar, günümüz oyunlarına Japon tiyatro dünyasının ve tiyatroseverlerin ilgisi ne yönde?

Japonya'da klasik oyunları izleyen hatırı sayılır bir kitle var. Bizimki gibi çağdaş ya da deneysel tiyatroya ilgi duyan insan sayısı ise bir hayli az. Ben artık Japonya'nın, geleneksel oyunlar ile çağdaş oyunları bir araya getireceğini sanmıyorum. Bir tiyatro yönetmeni olarak, tiyatro izleyicisine farklı yönde düşünme fırsatını sunmak zorunda olduğumu hissediyorum. Başka bir deyişle izleyiciyi provoke etmeliyim.